

Σκέψεις στο Ευαγγέλιο της Κυριακής (Μετά την Ύψωσιν)

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καὶ ἀράτω τὸν σταυρόν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι».

α. Μέσα στο κλίμα της εορτής της Υψώσεως του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού η Εκκλησία μας επιμένει να μας υπενθυμίζει, με την επιλογή των αναγνωσμάτων της, ότι άλλος τρόπος για να ζήσει κανείς την εν Χριστώ ζωή από τη συσταύρωση με τον Κύριο δεν υπάρχει. Αυτό συνιστά την ακολουθία του Χριστού, που οδηγεί στην εύρεση της αληθινής ζωής. Τυχόν απόρριψη του Χριστού θα σημάνει μεν την ελευθερία του ανθρώπου ως δυνατότητα αυτοκαθορισμού του ερήμην του Θεού, αλλά θα αποτελεί ταυτόχρονα την καταστροφή του ίδιου, κατά τρόπο αντίστοιχο με εκείνον που επιλέγει ως ζωή την αυτοκτονία. Η προτροπή μάλιστα του Κυρίου,

που προκαλεί τη βούληση του ανθρώπου να Τον ακολουθήσει, κάτω βεβαίως από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ακούγεται ως η πιο παρήγορη φωνή που έχει ακουστεί ποτέ για τον άνθρωπο, διότι ενώ του αποκαλύπτει την τραγικότητα της πορείας του, του δείχνει ταυτόχρονα τον δρόμο της υπέρβασης και της σωτηρίας του. «Όστις θέλει οπίσω μου ακολουθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού και ακολουθείτω μοι».β. 1. Ο Κύριος δεν παίζει με τον άνθρωπο ούτε θέλει να τον εκμεταλλευτεί. Μία τέτοια στάση ακολούθησαν και ακολουθούν όλοι εκείνοι οι κατακτητές ή οι δημαγωγοί, σε όλους τους αιώνες, οι οποίοι είτε με τον φόβο είτε με την κολακεία θέλησαν να έχουν τον λαό υποχείριό τους, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τα άνομα σχέδιά τους, που δεν ήταν άλλα από την ικανοποίηση των παθών τους. Ο Κύριος μέσα στα πλαίσια της άπειρης αγάπης Του προς τον άνθρωπο, τέτοιας που Τον οδήγησε πάνω στον Σταυρό, μας καλεί να Τον ακολουθήσουμε, που σημαίνει αφενός ότι η πορεία μας μακριά από Εκείνον είναι λανθασμένη, αφετέρου ότι ο Ίδιος είναι η σωτηρία μας.

2. Η ακολουθία του Κυρίου συνιστά βεβαίως μία χαρισματική κατάσταση, με την έννοια ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με τη δύναμη και τη χάρη του Ίδιου, όπως σε άλλο σημείο θα επισημάνει: «χωρίς εμού ου δύνασθε ποιείν ουδέν». Διότι πέραν του ότι ο άνθρωπος θολωμένος και τραυματισμένος από την αμαρτία του και την υποδούλωσή του στον διάβολο αδυνατούσε να δει την αλήθεια της σωτηρίας του – ποιος ήταν ο Θεός του – αδυνατούσε πολύ περισσότερο και να πραγματοποιήσει το οποιοδήποτε βήμα προς την κατεύθυνση αυτή. Ο Κύριος λοιπόν έρχεται και όχι μόνο του ανοίγει τα μάτια για να δει τον ορθό προσανατολισμό του, αλλά τον εντάσσει μέσα στον εαυτό Του, ώστε με τη δική Του δύναμη να βρει τον βηματισμό του. Αν δεν συνέβαινε αυτό, αν ο Κύριος ερχόταν απλώς για να μας πει μόνοι μας να Τον ακολουθήσουμε, δεν θα διέφερε από τους άλλους τυράννους της ανθρωπότητας, και μάλιστα ακόμη περισσότερο: όντως θα «έπαιζε» μαζί μας, «διασκεδάζοντας» με τις αδυναμίες μας και την επίγνωση από εμάς αυτών των αδυναμιών.

3. Η ένταξή μας αυτή μέσα στον Κύριο, διά της οποίας και εισέρρευσαν σ' εμάς οι δυνάμεις Του, ώστε κι εμείς να ζούμε σαν Εκείνον – το ακολουθείν τω Χριστώ – πραγματοποιήθηκε με την ενανθρώπησή Του και με όλη βεβαίως τη ζωή Του, κυρίως όμως με τη Σταυρική Του θυσία. Διότι στον Σταυρό καταργήθηκε το σώμα της αμαρτίας και έτσι εν Χριστώ εισήλθαμε στη Βασιλεία του Θεού. Και ό,τι πια ο Χριστός μάς πρόσφερε και μας προσφέρει, δηλαδή την ίδια τη ζωή Του, μπορεί κανείς να αποκτήσει και να γευτεί με την είσοδό του στην Εκκλησία και ζώντας τη ζωή της Εκκλησίας. Το βάπτισμα επομένως, το άγιο χρίσμα, η Θεία Ευχαριστία, μέσα στην ατμόσφαιρα της μετανοίας, είναι η δυνατότητα παροχής της ζωής αυτής του Χριστού στον άνθρωπο.

4. Η κλήση λοιπόν του Χριστού να Τον ακολουθήσουμε γίνεται, αφού έχει δώσει όλες τις δυνατότητες για κάτι τέτοιο. Κι είναι σημαντική η επισήμανση ότι η κλήση αυτή γίνεται σε χρόνο διαρκείας: «ακολουθείτω μοι». Να ακολουθούμε τον Χριστό, πάντοτε και χωρίς διακοπές. Όπως είναι αδιανόητο το χέρι ή το πόδι σ' ένα σώμα να μην ακολουθούν την κίνηση του σώματος, κατά τον ίδιο τρόπο είναι αδιανόητο για εκείνον που είναι μέλος πια Χριστού να μην ακολουθεί τον Χριστό. Μία διακεκομμένη ακολουθία λοιπόν του Χριστού – μία μαζί Του και μία όχι – συνιστά τη διψυχία που λέει ο άγιος Ιάκωβος, κύριο γνώρισμα της οποίας είναι η ακαταστασία. Ο ίδιος ο Κύριος μάλιστα σε άλλο σημείο απεκάλυψε ότι κάθε μη ακολουθία Του δεν είναι στάση, που μπορεί να φέρει την επανεκκίνηση από το ίδιο σημείο, αλλά οπισθοδρόμηση και εναντίωσή Του. «Ο μη ων μετ' εμού κατ' εμού εστι, και ο μη συνάγων μετ' εμού σκορπίζει». Ας φανταστούμε και πάλι ένα χέρι ή ένα πόδι πότε να είναι στο ρυθμό του σώματος και πότε να κτυπούν το σώμα ως κάτι το ενάντιο.

5. Ακριβώς λοιπόν πάνω σ' αυτήν την αδιάκοπη ακολουθία του Χριστού, για να μην υπάρχουν οι αποκλίσεις που ακυρώνουν τη σωτηρία του ανθρώπου, έρχονται οι προϋποθέσεις που θέτει ο ίδιος. Η δωρεά είναι δωρεά, αλλά όχι κατά τρόπο μαγικό. Απαιτείται και η ανταπόκριση του ανθρώπου.

(1) Και πρώτη προϋπόθεση είναι η ελευθερία του ανθρώπου. «Όστις θέλει οπίσω μου ακολουθείν». Όσο κι αν είναι εντελώς απαραίτητη η ακολουθία του Κυρίου – πιο απαραίτητη κι από τον ίδιο τον αέρα που αναπνέουμε – όμως ο Θεός δεν μας εκβιάζει. Μας δίνει την ώθηση, παρακολουθεί την πορεία μας, αλλά δεν μας υποκαθιστά. Τον τελευταίο λόγο για τη σωτηρία του δηλαδή τον έχει ο ίδιος ο άνθρωπος. Γι' αυτό και ο πιστός δεν μπορεί ποτέ να εφησυχάσει και να επαναπαυθεί. Κι ο λόγος είναι γνωστός: ο Θεός μάς δημιούργησε ελεύθερους. Ας θυμηθούμε τα λόγια του σοφού και αγίου Γέροντος Πορφυρίου πάνω σ' αυτό: «Ο

Θεός δεν μας έδωσε απλώς ελευθερία. Χάραξε την ελευθερία μέσα μας». Κανείς λοιπόν δεν μπορεί να είναι χριστιανός με τρόπο εκβιαστικό. Η χριστιανική πίστη αναπτύσσεται μέσα στον αέρα της ελευθερίας.

(2) Δεύτερη προϋπόθεση είναι η απάρνηση του εαυτού. «Απαρνησάσθω εαυτόν». Πρόκειται περί του εγωιστικού εαυτού, εκείνου που «τραβάει» τον άνθρωπο πάντοτε προς τα κάτω, στα πάθη της φιληδονίας, της φιλαργυρίας, της φιλοδοξίας. Και πρέπει να το εξηγήσουμε: ο Χριστός ναι μεν μας απάλλαξε διά της ενεργείας της χάρις Του από την αναγκαστική ροπή της αμαρτίας – κάτι που δίνεται στον άνθρωπο διά του αγίου βαπτίσματος – δεν μας κατήργησε όμως, όπως είπαμε, την ελευθερία. Το τρεπτό της θελήσεώς μας εξακολουθεί και υφίσταται, συνεπώς εναπόκειται σε εμάς αν θα επιβεβαιώνουμε τη ζωή μας ως ακόλουθοι του Χριστού ή ως ακόλουθοι των παθών μας. Το μεγαλύτερο εμπόδιο λοιπόν για να είμαστε χριστιανοί είναι αυτός ο «κακός» εαυτός μας, ο οποίος λειτουργεί ως πειρασμός διαρκώς στην πνευματική πορεία μας. Από την άποψη αυτή ο χριστιανός ασκεί ένα είδος βίας στον εαυτό του, τέτοιας που τον κάνει να μπορεί να βρίσκεται στα χνάρια του Κυρίου. Το βεβαίωσε άλλωστε ο ίδιος: «Η βασιλεία του Θεού βιάζεται και βιασταί αρπάζουσιν αυτήν». Η ακολουθία λοιπόν του Χριστού προϋποθέτει μία συνεχή κίνηση του ανθρώπου, μία αδιάκοπη και στο έπακρο ενεργητικότητά του. Ποτέ με άλλα λόγια ο χριστιανός δεν μπορεί να είναι κοιμισμένος. Η νήψη, ως εγρήγορση, είναι το κύριο χαρακτηριστικό του. Ακόμη και στις όποιες πτώσεις του στην αμαρτία, ο χριστιανός δεν μπορεί να παραμείνει στάσιμος. Την ίδια στιγμή της πτώσης του, αν είναι χριστιανός, θα σηκωθεί και θα προχωρήσει. Διαρκής υπέρβαση του εαυτού λοιπόν η χριστιανική ζωή, γι' αυτό και λειτουργεί ψυχοθεραπευτικά στον πιστό. «Οσάκις αν πέσης, έγειραι και σωθήση».

(3) Και η τρίτη προϋπόθεση ακολουθίας του Κυρίου, κατά τον λόγο Του, είναι η άρση του σταυρού. «Και αράτω τον σταυρόν αυτού». Πρόκειται για τη συσταύρωσή μας με Εκείνον, όπως το διατυπώνει ο απόστολος Παύλος: «Χριστώ συνεσταύρωμαι. Ζω δε ουκέτι εγώ, ζη δε εν εμοί Χριστός». Καταλαβαίνουμε ότι δεν υπάρχει περίπτωση να παρακάμψουμε τον σταυρό, ακολουθώντας τον Κύριο, αφού ο Σταυρός υπήρξε το κύριο γνώρισμα της ζωής Του, απαρχής μέχρι τέλους. Τι σημαίνει όμως άρση του σταυρού; Με το δεδομένο ότι ενούμενοι με Εκείνον διά των μυστηρίων ο Σταυρός γίνεται «δομικό» στοιχείο της ύπαρξής μας, απαιτείται στη συνέχεια η ενεργοποίηση αυτής της σταυρικής κατάστασης στην καθημερινότητά μας. Κι αυτό σημαίνει ζωή, κατά το πρότυπο του Κυρίου, απόλυτης υπακοής στον Θεό, θυσιαστικής αγάπης στον συνάνθρωπο, ταπείνωσης ως προς τον εαυτό. Με άλλα λόγια, αίρω τον σταυρό μου, δηλαδή συσταυρώνομαι με τον Κύριο, θα πει: κάνω κέντρο της ζωής μου το θέλημα του Θεού, άρα αγαπώ Εκείνον και την εικόνα Του τον άνθρωπο, κι αυτό με τη βεβαιότητα ότι απλώς

πορεύομαι στη φυσιολογία της ζωής μου: «Όταν ποιήσετε πάντα τα διατεταγμένα υμίν, λέγετε ότι αχρείοι δούλοι εσμέν, ότι ο οφείλομεν ποιήσαι, πεποιήκαμεν».

γ. Ο άγιος Ιωάννης της Κλίμακος δίνοντας τον ορισμό του αληθινού μοναχού λέει ότι «μοναχός εστι βία φύσεως διηνεκής». Αλλά συνειδητοποιούμε ότι το ίδιο ισχύει και για κάθε χριστιανό. Η χριστιανική πίστη μάς καλεί σε μία συνεχή, όπως είπαμε, υπέρβαση του εαυτού μας, για να βρισκόμαστε μέσα στην ατμόσφαιρα της χαρισματικής παρουσίας του Κυρίου μας. Όποιος είπε ότι ο χριστιανισμός είναι εύκολη υπόθεση, μάλλον είναι άγευστος της χριστιανικής ζωής. Το παρήγορο όμως είναι ότι κι αν κάπου αποκλίνουμε, αν στην καθημερινή ζωή μας βλέπουμε το πόση αδυναμία παρουσιάζουμε στην πλήρη ακολουθία του Χριστού, όμως δεν απελπιζόμαστε. Η πτώση μας, αν μας οδηγεί σε ταπείνωση και επίγνωση των αδυναμιών μας, λειτουργεί ανυψωτικά, γιατί και εκεί έρχεται ο Κύριος, ο Οποίος μας προσφέρει πολλαπλασίως τη χάρη Του. Το θέμα είναι μήπως ακολουθούμε δαιμονική οδό: να αμαρτάνουμε και να καυχόμαστε γι' αυτό.

Πρωτ. Γεωργίου Δορμπαράκη

Πηγή: synodoiporia.blogspot.gr